

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Buitenlandse Zaken
De heer drs. C.C.J. Veldkamp
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 2 oktober 2024

betreft Nadere vragen over de uitvoering van de motie Karimi c.s. over ernstige en systematische schendingen van de mensenrechten in Iran (36.200 V, J)

ons kenmerk 172607.04U

Geachte heer Veldkamp,

De leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingshulp (BDO) hebben kennisgenomen van uw brief¹ van 1 juli 2024 in beantwoording op de brief met nadere vragen van de commissie van 27 maart 2024 over de uitvoering van de motie Karimi c.s. over ernstige en systematische schendingen van de mensenrechten in Iran². De leden van de fracties van **GroenLinks-PvdA, D66, SP, ChristenUnie, Partij voor de Dieren, JA21, Volt en OPNL** hebben naar aanleiding hiervan nog nadere vragen en opmerkingen. De leden van de **BBB**-fractie sluiten zich graag bij deze vragen aan.

De strekking van de motie is volgens deze leden glashelder: de Kamer heeft in grote meerderheid uitgesproken dat ze van mening is dat Nederland een proactief beleid om internationaal strafrechtelijke vervolging van de het Iraanse regime mogelijk te maken, en heeft de regering verzocht om de mogelijkheden die het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie ICERD biedt te benutten, om het Iraanse regime – dat verantwoordelijk is voor ernstige, systematische en voortdurende schendingen van de rechten van etnische en religieuze minderheden, vrouwen, meisjes en misdaden tegen de menselijkheid – aansprakelijk te stellen. In een proactief beleid moeten alle internationaalrechtelijke instrumenten worden ingezet.

In eerdere reacties van uw voorgangers is steeds de nadruk gelegd op de beperkingen en obstakels die zouden verhinderen dat actie wordt ondernomen in het kader van Internationaal strafhof dan wel internationale verdragen als ICERD. Echter, het rapport³ van de VN Fact-Finding Mission (FFM) laat geen ruimte voor twijfel: het documenteert een patroon van ernstige mensenrechtenschendingen

¹ Zie verslag schriftelijk overleg: *Kamerstukken I*, 2023-2024, 36200 V, L.

² *Kamerstukken I*, 2023-2024, 36200 V, J.

³ A/HRC/55/CRP.1: Detailed findings of the independent international fact-finding mission on the Islamic Republic of Iran.

datum 2 oktober 2024

ons kenmerk 172607.04U

blad 2

door de Iraanse staat sinds de protesten op 16 september 2022, die onder de categorie van misdaden tegen de menselijkheid kunnen worden geschaard.

De vastgelegde schendingen omvatten onder meer:

- Onwettige doden en buitengerechterlijke executies: Mensen werden zonder juridische rechtvaardiging gedood.
- Disproportioneel gebruik van geweld: Er werd excessief geweld gebruikt tegen vreedzame demonstranten.
- Willekeurige arrestaties en martelingen: Gevangenen worden zonder geldige reden gearresteerd en onderworpen aan wrede behandeling.
- Verkrachting en seksueel geweld: Seksueel geweld werd systematisch ingezet als een middel van onderdrukking.
- Gedwongen verdwijningen en gendergerelateerde vervolging: Vrouwen, meisjes en andere gemarginaliseerde groepen worden op grote schaal vervolgd.

Deze schendingen grijpen tevens terug op bredere vormen van discriminatie op basis van etniciteit en religie, waardoor specifieke groepen binnen de Iraanse samenleving onevenredig zwaar zijn getroffen, aldus het rapport.

De Fact-Finding Mission benadrukt met klem het belang van verantwoording, zowel nationaal als internationaal. Dit vraagt om concrete acties op verschillende niveaus:

1. Nationaal: Iran moet verantwoording afleggen over de gepleegde misdaden.
2. Internationaal: Andere landen worden aangespoord om universele jurisdictie te gebruiken om deze misdaden te vervolgen, waarbij nationale grenzen worden overstegen.
3. Reparaties voor slachtoffers: Slachtoffers moeten recht hebben op herstelmaatregelen, zoals compensatie, rehabilitatie en garanties dat dergelijke schendingen niet opnieuw plaatsvinden.

Nederland, als een land dat actief bijdroeg aan de oprichting en verlenging van het mandaat van de Fact-Finding Mission, heeft een bijzondere verantwoordelijkheid om deze krachtige oproep tot verantwoording om te zetten in daden. Het is volgens deze leden niet voldoende om rapporten te publiceren zonder concrete actie te ondernemen. In april 2024 publiceerde Amnesty International het rapport "*Don't let them kill us*": *Iran's Relentless Execution Crisis since the 2022 Uprising*⁴, dat laat zien hoe Iraanse autoriteiten de doodstraf steeds meer gebruiken om mensen angst te jagen. In 2023 alleen al werden 853 executies voltrokken.

Kortom, welke concrete stappen gaat u zetten om de daders en de politieke verantwoordelijken voor de misdaden tegen de menselijkheid in Iran internationaalrechtelijk ter verantwoording te roepen en ervoor te zorgen dat de motie Karimi c.s. in zijn geheel wordt uitgevoerd? Zoals de Koning in de Troonrede benadrukte gaan deze leden ervan uit dat uw inzet zal zijn "wat wel kan."

⁴ Amnesty International. "Don't let them kill us": Iran's relentless execution crisis since the 2022 uprising', MDE 13/7869/2024, April 2024.

datum 2 oktober 2024

ons kenmerk 172607.04U

blad 3

De leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingshulp (BDO) zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk vier weken na dagtekening van deze brief.

Met vriendelijke groet,

Koen Petersen

Voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingshulp